

УДК 32.019.51

<https://doi.org/10.46869/2707-6776-2025-31-9>

Костилюва С.О.

<https://orcid.org/0000-0002-0909-7887>

Веденєєв Д.В.

<https://orcid.org/0000-0002-8929-9875>

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ КИТАЮ ЯК СКЛАДОВОЇ СТРАТЕГІЇ НЕКОНВЕНЦІЙНОГО ПРОТИБОРСТВА (КІНЕЦЬ ХХ – ПЕРША ЧВЕРТЬ ХХІ СТ.): ЦИВІЛІЗАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ, НАУКОВО- КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ, ІНФРАСТРУКТУРА

Стаття присвячена розкриттю процесу становлення, концептуальних засад та організаційно-функціонального устрою державної системи інформаційного (інформаційно-психологічного) впливу (протиборства) як складової національної воєнно-політичної та безпекової організації й інструменту забезпечення стратегічних інтересів КНР на міжнародній арені. Становлення державної системи інформаційного впливу, включаючи інформаційне протиборство, розглядається авторами у контексті особливостей новітнього воєнно-політичного курсу на утвердження лідерської ролі Китаю в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, обстоювання права на власну модель суспільно-економічного устрою та збереження культурно-цивілізаційної самобутності. Звертається увага на вплив традиційної стратегічної культури й ментальних особливостей китайської цивілізації на зміст, форми і методи інформаційної діяльності на закордонну аудиторію.

Докладно висвітлюється міжвідомча організаційно-функціональна система державних органів із організації та науково-аналітичного забезпечення інформаційного впливу, механізм управління нею. Розглядаються відповідні органи та установи з інформаційно-психологічного й кіберпротиборства у складі Народно-визвольної армії Китаю, Міністерства державної безпеки, система установ культурної дипломатії та «м'якої сили» КНР. Окремо йдеться про енергійний розвиток органів, форм й методів кібернетичної боротьби, кібершпигунства, наступальних дій у мережевих системах. Наголошується на запровадженні в КНР системи всеохоплюючого й жорсткого контролю за інформаційною діяльністю громадян.

Доводиться, що розвиток системи інформаційно-когнітивного й інформаційно-технічного впливу КНР на зарубіжну аудиторію спирається на фундаментальну (академічну) науку та систему вищої освіти, розгалужену й висококваліфіковану науково-аналітичну базу, мережу спеціальних дослідницьких центрів, неперервне підвищення кваліфікації кадрів.

***Ключові слова:** Китайська Народна Республіка, неконвенційні стратегії, гібридна війна, інформаційне протиборство, публічна дипломатія, кібервійна.*

Постановка проблеми. Арсенал інформаційно-когнітивного впливу безповоротно став одним із провідних компонентів військової стратегії, діяльності спецслужб і т.зв. «інформаційної парадигми» міжнародних відносин, у широкому розумінні – знаряддям творення й корегування багатовимірної суспільно-політичної реальності. Провідні країни світу надають вирішального значення модернізації та розробці нових стратегій, технологій, сил і засобів

інформаційно-психологічного впливу, кібернетичного наступу й самооборони. Високого ступеня досягла ідеологізація зовнішньої політики та комплексне застосування інструментарію стратегічних комунікацій, публічної, культурно-інформаційної дипломатії. Стрімко зростаючу роль інформаційного чинника продемонструвала повномасштабна російсько-українська війна [1; 2; 3; 4; 5].

Ключові документи сектору національної безпеки та оборони України скеровують на урахування й адаптацію світового досвіду в інтересах забезпечення інформаційної безпеки держави. Так, «Доктрина інформаційної безпеки України» від 25 лютого 2017 р. до пріоритетів державної політики у частині забезпечення інформаційної безпеки віднесла і поглиблене вивчення світового досвіду [6]. Необхідність використання профільного іноземного досвіду підкреслила також «Стратегія кібербезпеки України» від 6 серпня 2021 р. [7]. Аналіз новацій зарубіжної стратегічної думки й практики, важливий з погляду визначених «Стратегією воєнної безпеки України» завдань, скеровує на досягнення та підтримання спроможностей Сил оборони України із застосуванням асиметричних дій, зокрема – в інформаційному та кіберпросторі [8]. До того ж наявні ознаки координації дій у створенні системи протистояння гібридним загрозам між КНР та Росією. Як зазначив в інтерв'ю газеті «Global Times» (офіційному органу ЦК Компартії Китаю) посол РФ в Пекіні А. Денісов (11 червня 2021 р.), РФ і КНР, маючи розвинуті інформаційні мережі, вживатимуть заходи з протидії інформаційним технологіям США [9].

Актуальності темі статті додає неухильно зростаюча вага КНР в Азійсько-Тихоокеанському регіоні (АТР) та у сфері сучасних міжнародних відносин, що рельєфно продемонстрував Тяньцзиньський саміт ШОС 31 серпня – 1 вересня 2025 р., на якому пролунала пропозиція Сі Цзіньпіна щодо переходу до нової «справедливої системи глобального управління». Справді, в останнє десятиліття КНР стала найбільш небезпечним економічним геополітичним конкурентом США, претендентом на світове лідерство й збереження власної моделі розвитку в «багатополосному» й плюралістичному світі. Показовою є і оприлюднена 19 березня 2025 р. Європейською комісією «Біла книга з питань європейської оборони – Готовність 2030», де висувалася нова оборонна стратегія ЄС, розроблена з урахуванням змін геополітичної ситуації у контексті війни в Україні та в інтересах формування нового світового порядку. У документі розглядалися і неконвенційні знаряддя зростання впливу КНР на міжнародній арені. Його динамічні успіхи в області торгівлі, інвестицій і технологій трактувалися як знаряддя досягнення глобального лідерства, передумова зміни стратегічного балансу в Індо-Тихоокеанському регіоні. Попри це, Китай мав залишатися ключовим торговельним партнером ЄС [10; 11, с. 3].

В цих умовах заслуговує на поглиблене дослідження один із важелів стратегічного впливу Піднебесної – оригінальна модель інформаційного впливу, що створена у КНР, державі із перспективною технологічною сферою

(за даними Австралійського інституту стратегічної політики, ця країна посіла перше місце у світі за кількістю наукових розробок у ключових технологічних сферах, стала лідером у 37 із 44 пріоритетних науково-технологічних областей) [12].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українськими спеціалістами-синологами, істориками, політологами, економістами з 1991 року здійснена масштабна дослідницька робота із всебічного вивчення зовнішньополітичних, суспільно-економічних, воєнно-політичних реалій буття Китайської Народної Республіки, її місця у сучасних міжнародних відносинах, перебігу українсько-китайських відносин. Зокрема, науковцями відділу Азіатсько-Тихоокеанського регіону Інституту сходознавства ім. А.Ю. Кримського НАН України та іншими дослідниками проблематика інформаційно-гуманітарної сфери сучасного Китаю систематично висвітлюється у рамках щорічних міжнародних конференцій «Китайська цивілізація: традиції та сучасність», тематичних круглих столів (як от «Стратегія Китаю у глобальних змінах сил: виклики у турбулентному світі», 2025 р. та інших).

Вченими Інституту всесвітньої історії (ІВІ) НАН України у 2021 р. підготовлене комплексне дослідження сучасного Китаю під кутом зору реформ й активізації його зовнішньої політики [13], в якому, зокрема, порушувалися питання розвитку інформаційної сфери та інститутів публічної дипломатії КНР. Над відповідною тематикою працює відділ історії країн Азії та Африки цього науково-дослідного закладу – зокрема, виступив ініціатором (березень 2019 р.) Міжнародної наукової конференції «Китай у «нову епоху»: до 70-річчя утворення КНР». Видана колективна монографія «Україна – Китай – 25 років співробітництва: результати та перспективи. «Один пояс, один шлях», у якій відображені наукові здобутки вчених України та Китаю [14, с. 22, 41–42; 15].

Водночас, питання змісту й інструментарію інформаційної діяльності КНР поступово ставали важливою складовою спеціальних досліджень геостратегічних спрямувань сучасного Китаю. Варто відзначити, зокрема, монографію В. Ліпкана та А. Яковця, в якій предметом висвітлення стали геоінформаційна діяльність та стратегічні наративи зовнішньополітичної пропаганди [16]. З часом вітчизняні дослідники зосереджуються на детальному вивченні інфраструктури й арсеналу інформаційно-когнітивної діяльності КНР. Аналіз структури державного й громадського секторів інформаційного суспільства сучасного Китаю провів дослідник глобальних інформаційних процесів В. Бебік [17]. Серед подібних праць варто відзначити розвідку М. Копійки, котра ґрунтовно розкриває концептуальні й прикладні аспекти технологій наступального інформаційного впливу КНР за допомогою інформаційних операцій, кіберзагроз і маніпулювання новинним контентом мас-медіа й соціальних мереж тощо [18]. Організацію забезпечення інформаційної безпеки як складової внутрішньої та зовнішньої політики Китаю

дослідив О. Кучмій [19]. Інформаційну діяльність на міжнародній арені крізь призму пріоритетів оперативної роботи спецслужб КНР проаналізував безпекознавець А. Кузьменко [20].

Однак, з погляду профільного дослідження концептуальної спрямованості, механізмів й інструментарію інформаційної діяльності та національної системи інформаційного протиборства Китаю, у відкритому сегменті української гуманітаристики вочевидь бракує спеціальних праць. Показово, що у ґрунтовному виданні провідних українських дослідників з історії інформаційного протиборства не виокремлюється розвиток цієї сфери у Китаї (зосереджуючись на відповідній проблематиці англосаксонських країн, Німеччини, СРСР) [21]. Водночас доводиться констатувати, що окремого й цілісного дослідження, з-поміж іншого, потребують стратегічні засади, механізм державного управління, організаційно-функціональна система інформаційно-когнітивної та інформаційно-мережевої (кібернетичної) діяльності КНР, інструментарій її «м'якої сили» та ніші аспекти проблеми.

Постановка завдання. Дослідницькою метою статті є розкриття процесу становлення, концептуальних засад та організаційно-функціонального устрою державної системи інформаційного (інформаційно-психологічного) впливу (протиборства) як складової національної воєнно-політичної та безпекової організації й інструменту забезпечення стратегічних інтересів КНР на міжнародній арені.

Пропонується вживати узагальнююче поняття *«інформаційний вплив»* (далі – ІВ), розуміючи під ним сукупність стратегій, організаційних ланок, напрямів діяльності із забезпечення у мирний час та в особливий період інформаційного супроводу (підтримки) реалізації пріоритетів зовнішньої та внутрішньої політики держави, оборонно-безпекової діяльності. Одним із провідних елементів такої системи, властиво, виступає *інформаційне протиборство* (далі – ІП).

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до новітньої воєнно-політичної реальності у світі та АТР, в КНР склалася власна стратегія забезпечення національної безпеки («да чжаньлюе» – «велика стратегія»). В її основі – концепція «життєвого простору і стратегічних кордонів», зокрема – концепція сфер впливу в АТР, котра повинна реалізовуватися по мірі зростання «комплексної потуги держави». Зокрема, нині Китай завершує будівництво системи з близька 300 пускових шахт для балістичних ракет – носіїв ядерної зброї в Синьцзяні та Внутрішній Монголії. За даними Стокгольмського інституту миру, у 2020 р. Народно-визвольна армія Китаю (НВАК) вийшла на третє місце у світі за кількістю (320 од.) розгорнутих ядерних боеголовок (загальний арсенал у січні 2025 р. – 600 од.) [22]. За прогнозами, КНР випереджатиме США у розробці гіперзвукових озброєнь, а його військово-морський флот до 2030 р. нараховуватиме орієнтовно до 460 бойових кораблів (проти 321–372 у США) [23].

Провід Китаю поклав до світоглядної основи інформаційної політики (протиборства) цивілізаційну парадигму конфуціанства: консерватизм етнокультурних та морально-етичних засад, захист світогляду китайців від інформаційно-цивілізаційної ерозії Заходу, що повинен забезпечити стабільність суспільства й високі темпи розвитку економіки.

Проблематиці інформаційного протиборства відводиться поважне місце у контексті сучасного військового мистецтва та воєнно-політичного будівництва. Погляди воєнно-політичного керівництва Китаю на інформаційну боротьбу та інформаційну безпеку формуються під вирішальним впливом американських концепцій інформаційних операцій. Виходячи із масштабів й характеру поставлених завдань в області ІІ, наявних власних сил і засобів, в КНР розрізняють два рівня (види) ІІ: широке протиборство, яке приховано ведеться на державному рівні у всіх сферах у мирний та воєнний час, з метою контролю над інформаційним простором країн, котрі становлять загрозу національним інтересам КНР, а також з метою забезпечення власної інформаційної безпеки; у вузькому значенні – ІІ, яке здійснюється безпосередньо під час війн та збройних конфліктів («інформаційне протиборство у військовій області»), що точиться задля завдання значного збитку моральному духу, системам управління військами противника тощо.

У воєнно-концептуальних документах КНР існує поняття «військового протиборства в інформаційній сфері», основними компонентами якого вважаються: інформаційний вплив на протилежну сторону, включаючи поширення дезінформації або спотворених відомостей; інформаційний вплив шляхом проведення спеціальних акцій або операцій; програмно-апаратний вплив шляхом застосування «інформаційної зброї» (генератори перешкод, комп'ютерні віруси, програмні «закладки», «логічні бомби» тощо), по відношенню до високотехнологічних систем ураження та автоматизованих систем управління військами; захист від деструктивного інформаційного впливу противника; розвідувально-аналітичне забезпечення, спрямоване на виявлення найважливіших об'єктів інфраструктури противника, прогнозування загроз інформаційній безпеці тощо [24].

Розглянемо особливості концептуальних поглядів КНР на неконвенційну війну, місце у ній ІВ. Якісні трансформаційні процеси відбувалися на межі 1990-х–2000-х рр. у сфері теоретико-концептуального та науково-аналітичного забезпечення оборони і безпеки КНР, котрі багато у чому базувалися на *національній школі розробки доктрин й важелів нетрадиційного та асиметричного протиборства*. Доповідь ЦРУ США іменувала вище воєнне керівництво КНР «школою яструбів», до другого покоління якого віднесли

генералів Цяо Ляна¹ та Ван Сянсуя², котрі збентежили американських військових експертів книгою 1999 року «Війна без кордонів» [25]. Книга слугувала своєрідним навчальним посібником з проблем асиметричного протиборства на основі переосмислення стратеми Сун Цзи та традиційної китайської воєнної думки.

Провідною стала теза книги про неможливість у сучасному світі протистояти наддержаві (США) виключно за рахунок військової сили. Викладена авторами сутність «війни без кордонів» подібна до доктринальних засад гібридної війни. Концепція китайських теоретиків скеровувала на використання множинних ударів воєнного та невоєнного характеру – «першим правилом необмеженої війни є те, що немає ніяких правил, ніяких заборон». В умовах глобалізації та розвитку інформаційних технологій, наголос потрібно робити на послабленні військової потужності наддержави шляхом комплексного застосування нетрадиційних засобів (включаючи маніпуляції фінансово-банківською системою, інформаційно-медійні важелі та просування дезінформації, «хакерську» війну, міську партизанську війну і терор, контроль над природними ресурсами тощо). Праця де-факто висунула доктрину гібридної війни (ГВ) у той час, коли на Заході ще відбулося осмислення парадигми неконвенційної конфліктності майбутнього (сам термін «гібридна війна» та її опис висунуті у відомих працях американців Ф. Хоффмана та генерала Д. Меттіса у 2005–2006 рр.).

У рамках «необмеженої війни» китайські вчені вирізняли три групи засобів її ведення:

- військові засоби (включаючи диверсійно-терористичну боротьбу);
- трансвійськові (дипломатична боротьба, інформаційно-психологічна й кібернетична боротьба тощо);
- невійськові (ідеологічне суперництво, торгівельна війна, обмеження ресурсів, санкції, ембарго, «правова війна» тощо).

В цілому визначалося 25 сфер, де могла б точитися «неоголошена війна» [26; 27, с. 22-25].

З погляду трансформацій концептуальних засад та практичних кроків із модернізації оборонної сфери інформативними є висновки з доповіді «Безпека Китаю в нову еру» японського Національного інституту оборонних досліджень (NIDS) від листопада 2020 р. [28]. Автори документу підкреслюють, що оновлення силового потенціалу КНР базуватиметься на використанні науки й технологій, з наголосом на кібернетичну й космічні галузі, стратегії

¹ Генерал-майор, співробітник політичного відділу Військово-повітряних сил (ВПС) НВАК, професор стратегічної кафедри Командного інституту ВПС НВАК. Згодом – директор Ради із досліджень в області національної безпеки Китаю.

² Генерал-майор, професор Пекінського аерокосмічного університету, начальник Центру з дослідження стратегічних питань.

інформатизованої та інтелектуальної війни, застосування воєнно-цивільної стратегії злиття науки і технологій подвійного призначення.

В 2004 р. керівництво КНР, враховуючи уроки війни на Балканах, військових кампаній в Афганістані 2001 р. та в Іраку у 2003 р., висунуло завдання досягнення спроможності «виграти локальні війни в умовах інформатизації». Біла книга з національної оборони 2015 р. «Воєнна стратегія Китаю» проголосила основою метою здатність перемагати в «інформатизованих локальних війнах». Йшлося про пріоритетність космічної та кібернетичної сфер як потенційних складових театру військових дій, високоточну, безпілотну, «розумну» зброю. Видання Національного університету оборони КНР «Наука військової стратегії» від 2015 р., визначило загальні риси «інформатизованих локальних війн»:

- на них справляє вирішальний вплив глобальна політика та світова економіка, взаємозалежність світу, соціальні фактори;

- «інформаційна перевага» є вирішальною передумовою для досягнення панування у повітрі, на суші і на морі, інших середовищах;

- війна ускладнюється, охоплює, крім традиційних вимірів, космос, електромагнітний вимір, кіберпростір, причому повітряно-космічний вимір стає «стратегічною висотою для захоплення ініціативи у війні»;

- основною формою бойових дій стануть інтегровані, «мультидоменні» операції різних родів військ під єдиним командуванням.

На XIX з'їзді КПК (жовтень 2017 р.) Голова КНР та її Центральної військової ради, Генеральний секретар ЦК КПК Сі Цзіньпін заявив про довгостроковий курс на перетворення НВАК у «силу світового класу» до 2050 р. на основі досягнень науково-технічного прогресу, адже *«технології є основним бойовим потенціалом..., ми зробимо наші народні сили більш інноваційними»*. Ставилось завдання «прискорити розвиток розумних збройних сил». У складі Центральної військової ради КПК (орган фактичного керівництва НВАК) запровадили комісію з науки і технологій [29; 30].

Біла книга з національної оборони 2019 р. подавала нову трактовку «інтелектуальної війни», до утвердження якої призвели розвиток штучного інтелекту, квантової інформації, Інтернету, інформаційних технологій, безпілотної та високоточної зброї:

- в ній відбувається «панування розвідки», «домінування інтелектуальної переваги», за рахунок яких сторона з більш розвинутими технологічними можливостями руйнує «когнітивний цикл» противника в рамках «операцій з обезголовлювання»;

- пріоритетною стала «розумна» зброя, здатна діяти автономно;

- спостерігається функціональне злиття в єдиний оперативний простір суходолу, моря, повітря, космосу, інформаційного та кіберпростору, електромагнітного виміру;

- штучний інтелект допомагає ухвалювати командно-управлінські рішення [28].

Глибока модернізація армії Піднебесної не в останню чергу планувалася за рахунок посилення її здатності до дій в умовах «дистанційних» війн шостого покоління, пристосування до асиметричних дій та підвищення ваги, властивої для ГВ, розвідувальної та інформаційно-кібернетичної складової. Зокрема, з 2016 р. у макроструктуру НВАК впровадили т.зв. *Війська стратегічної підтримки*, на які покладено ведення розвідки (передовсім технічними засобами), інформаційної війни, боротьби у кіберпросторі, а також радіоелектронну протидію. Більшість управлінь цього командування відносилися до космічної інфраструктури: повітряно-космічне, електронних та електромагнітних систем і військової розвідки. Цей саме рід військ мав відповідати за кібербезпеку, психологічні операції, військове використання штучного інтелекту, робототехніки, нанотехнологій. Одним із його пріоритетних завдань виступала і протидія електронно-комунікаційному та інформаційно-психологічному забезпеченню терористичної й сепаратистської діяльності відповідно до закону КНР від 27 грудня 2015 р. «Про боротьбу з тероризмом» [31].

Стрімкий індустріально-технологічний ривок Китаю супроводжувався науково-аналітичним осмисленням новітніх системних загроз й комплексними заходами із забезпечення безпеки пріоритетних «мішеней» для застосування традиційних вже знарядь гібридної війни – інформаційно-психологічної, організаційної, когнітивної та ментально-психологічної зброї. При цьому КНР у міжнародному просторі дотримувалася власної комунікативної стратегії на базі традиційних культурних та морально-етичних цінностей конфуціанської філософії, захищала національну ідентичність, культурні надбання, історичну пам'ять та мову, плекала відданість батьківщині та громадянському обов'язку.

Одночасно КНР енергійно освоювала арсенал «м'якої сили», концептуальну основу якої становили ключові категорії національного типу стратегічної культури. Інтеграція Китаю у систему світових міжнародних відносин, зазначали спеціалісти з проблематики ГВ, відбувалася на підґрунті самобутніх комунікативних стратегій, основаних на товщі традиційних культурних цінностей китайської цивілізації. Це дозволяло в умовах глобалізації зберігати наріжні чинники національної єдності, включаючи національну пам'ять, національну ідентичність, традиційну соціоментальну модель та мову.

На думку дослідника С. Лю, стратегічні наративи Китаю, спрямовані на зовнішню аудиторію (котрі просуває дипломатія, безпеку, освітні й культурні заклади, сучасні медійні та інтернет-комунікації) мали дві складові частини: бачення китайської перспективи (формування «цілком розвиненої держави» та «помірковано процвітаючого суспільства» до 2050 р.), й підтримку традиційних китайських цінностей, орієнтованих на конфуціанські цивілізаційні цінності (які убезпечать китайців «від зараження корумпованою західною ліберальною

ідеологією») в інтересах забезпечення світового лідерства Піднебесної. Політика «м'якої сили» у сфері дипломатії й інформаційної безпеки свідчила про геополітичні амбіції та прагнення Китаю, і характеризувалася як «операції зовнішнього політичного впливу». Останній реалізувався через зв'язки з діаспорою (до 60 млн. осіб), мережу «Інститутів Конфуція», програми освітніх обмінів і наукових досліджень та інші знаряддя «публічної дипломатії». Крім того, задля співпраці з лідерами думок й академічними установами через політичні та фінансові інвестиції благодійного характеру використовуються можливості китайських підприємців [17; 18, с.72-73].

Орієнтовані на вивчення китайської мови та культури Інститути Конфуція виникли у 2004 р. Проте до 2018 р. їх працювало вже 500 у десятках країн на всіх континентах (до кінця 2020 р. чисельність таких установ за планами Пекіна мала зрости до 1000, понад 270 тис. студентів із КНР навчалися в американських університетах, у самій КНР до 300 млн. людей вивчало англійську мову). Чисельність іноземців, котрі вивчали китайську зросла до 100 млн. До пропагандистської роботи (зокрема для роботи в соціальних мережах) активно залучався дипломатичний корпус КНР.

Значне фінансування спрямовувалося на телерадіомовлення іноземними мовами, у цілодобовому режимі діяли шість глобальних інформаційних каналів. За кількістю іноземних мов трансляції на закордонну аудиторію Китай посідав перше місце у світі (включаючи діалекти афроазіатських країн, де населенню безкоштовно роздавали телевізори). Особлива увага акцентувалася на просуванні продукції китайського кіно, для чого створювалися спільні із іноземними державами студії.

Особливістю «м'якої сили» Китаю стало те, що він не нав'язував іноземній аудиторії ідеологічних настанов, зосереджуючись на поширенні історико-культурологічної, етнографічної інформації, пропаганді досягнень економіки, науки, що викликало зростаючий інтерес до моделі «соціалізму із китайською специфікою» на фоні кризи «ліберальних» та «загальнолюдських» цінностей, розчарування політикою мультикультуралізму [20; 32; 33].

Зазначимо, що до 2025 року в КНР склалася міжвідомча організаційно-функціональна система державних органів із організації та науково-аналітичного забезпечення ІВ та ІІІ:

- *Центральна комісія з мережевої безпеки та інформатизації КПК*, координаційний орган з питань забезпечення кібербезпеки, очільником якої є особисто Голова КНР, генеральний секретар КПК, Голова Центральної військової ради КНР Сі Цзіньпін. До її складу входять очільники силових структур та ідеологічних органів КПК. У сферу компетенції цього високостатусного органу віднесені питання оборонних й наступальних дій в кіберпросторі, «контентного протиборства» в інформаційній царині в цілому, включаючи «політико-психологічний вплив». Робочими органами комісії є

Управління у справах кіберпростору КНР (провідний орган державного регулювання й координації роботи у сфері інформаційно-кібернетичної безпеки), Центр кризового управління у сфері кібербезпеки і Центр з виявлення нездорової та незаконної інформації.

- *Дослідницьке бюро при Державній раді КНР.*

- *Міністерство громадської безпеки (МГБ).* У вересні 2015 р. на базі профільних підрозділів МГБ створили Мережеву поліцію із територіальними підрозділами. У відомстві діє низка підрозділів, інститутів і лабораторій, в яких розробляються комп'ютерні віруси й «троянські» програми. Контррозвідувальні підрозділи здійснюють контроль за користувачами всесвітніх комп'ютерних мереж (зокрема, для військовослужбовців КНР встановлено суворе обмеження на користування Інтернетом для особистих потреб, створення власних блогів тощо).

- *Міністерство державної безпеки (МДБ),* його 13-є управління (Центр оцінок інформаційної безпеки КНР), відповідає за безпеку систем інформації державних відомств (за виключенням збройних сил, де за кібербезпеку відповідають власні структури та військова контррозвідка)

- *В системі Народно-визвольної армії Китаю:*

Управління пропаганди Головного політичного управління (ГПУ), котре відповідає за операції інформаційної війни та інформаційно-психологічний захист військ, розробляє форми ведення пропаганди всередині держави та на зарубіжну аудиторію, включаючи і алгоритм її ведення у воєнний час;

Бюро мережевих систем Сил стратегічної підтримки НВАК. Йому підзвітні частини радіоелектронної боротьби (РЕБ) центрального і окружного підпорядкування, спеціалізовані центри із роботи в інформаційних мережах противника та захисту власних інформаційних систем. Структура відповідає за забезпечення кібербезпеки, радіоелектронну розвідку та радіоелектронну боротьбу. За своєю структурою, частини ІІ включають підрозділи комп'ютерної розвідки й контррозвідки, з проведення електронно-вірусних атак, антивірусного захисту, захисту від впливів засобів ураження комп'ютерних мереж тощо;

Управління зв'язку Генштабу НВАК, в якому з 2006 р. функціонує навчальний центр з підготовки до ведення інформаційної війни. До його складу включено Ханкоуський навчальний центр – основну навчальну базу (полігон) для відпрацювання форм і способів ведення ІІ. Спеціалізована лабораторія ведення інформаційної війни провадить ослідування в системі розвідки, РЕБ, протиборства в комп'ютерних мережах, щодо здійснення психологічних війн та деструктивного інформаційного впливу. Існує і лабораторія забезпечення безпеки інформації, котра вивчає питання застосування спеціальних технічних та програмних засобів в інформаційних війнах;

Частини кібернетичної боротьби Сил кібернетичної підтримки НВАК. Найбільш відомо «Бюро 61419», яке взаємодіє із мережею харкєрських

угруповань. Відомий приклад залучення підконтрольних хакерських груп для масштабних атак – кібернапад на військові підприємства та Космічне агентство Японії. Створюється периферійна мережа центрів кіберботьби КНР. Зокрема, в Папуа-Новій Гвінеї китайський телекомунікаційний гігант «Huawei» побудував центр обробки перехоплених даних державної важливості з відповідних установ Австралії. З 2014 р. в КНР вживаються заходи із остаточної відмови від використання іноземних антивірусів та програмного забезпечення в цілому. У вересні 2025 р. у провідних країнах Заходу розгорнулася масштабна інформаційна кампанія стосовно діяльності хакерської групи Salt Typhoon, котру традиційно пов'язують із Китаєм. Агентство національної безпеки США та директор з кібербезпеки ФБР Бретт Лазерман стверджували, що діяльність цих хакерів стала «найбільшою за останні роки операцією із кібершпигунства», яка зачіпила понад 200 установ у 80 державах, включаючи державні органи та відомих політиків. Низка західних держав консолідовано звинуватила у кібершпигунстві Salt Typhoon китайські компанії – Sichuan Juxinhe, Beijing Huanyu Tianqiong и Sichuan Zhixin Ruijie, котрі оголосили прикриттям діяльності МДБ КНР та НВАК. Національний центр кібербезпеки (NCSC) й Центр урядового зв'язку Великої Британії (GCHQ) заявили про проникнення Salt Typhoon в системи критичної інфраструктури і транспорту;

Військові частини психологічної боротьби. Власне психологічні операції проводяться профільними частинами Сил стратегічної підтримки НВАК у взаємодії з армійськими політичними органами при загальному керівництві Об'єднаного штабу НВАК. Китайські концептуальні документи вказують на важливість тісної координації дій підрозділів «інформаційних операцій» всіх видів і родів збройних сил в інтересах досягнення інформаційного домінування над противником. Психологічні операції НВАК здійснюються в рамках концепції «Трьох видів війни» (боротьба за громадську думку, психологічна боротьба, юридична боротьба);

Склалася й *державна система «м'якої сили»* (публічної дипломатії, зовнішньополітичної пропаганди), про яку йшлося вище. Вже станом на 2013 р. на заходи пропаганди за кордоном виділили понад \$ 80 млрд., на той час за межами КНР працювало 400 кореспондентів у понад 100 корпунктах (до 2020 р. мережу розширили до 180 представництв) [17; 18, с. 72-73].

Відбулися новітні зміни у системі органів ІІ. Наприкінці липня 2025 р. в КНР офіційно оголошено про створення нового роду військ НВАК – Сил інформаційної підтримки (СІП) як складової, за словами Сі Цзиньпіна, «інтелектуальної армії з оновленими навичками для сучасної війни». Відомо, що нові сили включатимуть безпілотні інтелектуальні системи й підрозділи кібернетичної та радіоелектронної боротьби. СІП братимуть участь у «координації створення й застосування мережевої інформаційної системи», їх роль стане вирішальною у продукуванні високоякісних розробок китайських збройних сил і підвищать їх конкурентоздатність у сучасних військових

операціях». СІП вже розгорнули спільну підготовку з іншими родами військ, продемонструвавши «інтегровану бойову систему й можливості децентралізованого розгортання». Підрозділи СІП включаються в Сухопутні війська, ВПС та ВМС НВАК, проводяться їх спільні навчання по всьому Китаю [34; 35; 36, с. 3-4; 37, с. 11; 38; 39].

Енергійно здійснюється *науково-аналітичне забезпечення інформаційно-психологічного протиборства*. Розробка концептуальних засад, стратегії й тактики, інструментарію ІІ в сучасному Китаї спирається на розгалужену, міжвідомчу систему науково-аналітичних установ. Особлива увага звертається на вивченні специфіки політичних та військових еліт зарубіжних держав. З початку 2000-х рр. відбулося розгортання масштабних перспективних науково-дослідних програм, спрямованих на підготовку власних збройних сил до можливого протистояння високотехнологічним противникам [38, с. 125–126; 39].

Військово-наукові заклади НВАК під загальним керівництвом Академії воєнних наук Китаю (АВНК, основана у 1958 р.) та на основі аналізу локальних війн, модерних моделей конфліктності провадять дослідження щодо новітніх засобів і методів ІІ у воєнній сфері. У проблемному полі китайської воєнної науки пріоритетними стали питання інноваційних змін у військовій справі, дослідження стратегічного характеру сучасних війн, розробки концептуальних засад застосування збройних сил для виконання «невоєнних функцій» (де чільне місце відводиться саме інформаційному протиборству), ведення бойових дій в єдиному інформаційно-комунікаційному просторі тощо [40, с. 13-14].

Китай докладает системних зусиль до захоплення лідерської ролі в сфері інформаційних технологій та штучного інтелекту (ШІ) на фоні загострення глобального суперництва у цій царині. У 2018 р. заснована Пекінська академія штучного інтелекту, а Міністерство національної оборони відкрило два головних НДІ для досліджень в області роботизованих систем озброєнь та ШІ військового призначення під орудою Національного університету оборонних технологій (в якому працюють два профільних дослідницьких центри). У цій галузі ведуть дослідження Інститут автоматизації та Інститут обчислювальних технологій Китайської академії наук, приватні компанії «Байду», «БайтДанс», «Мегві», «Ксяомі» та інші. Згідно із «Планом дій з інновацій штучного інтелекту для коледжів та університетів», КНР поставила за мету до 2030 р. перетворити країну у провідний світовий науково-дослідний центр. Понад 70 вищих закладів освіти ведуть підготовку профільних фахівців, Китай нині готує в 8 раз більше спеціалістів з інженерно-математичною освітою, ніж США, випереджує Америку за кількістю публікацій та патентів у галузі ШІ. Одночасно на базі АВНК створили групу спеціалістів із вивчення ШІ та квантових технологій для оборонної сфери. На військову службу посилено призивали кращих випускників з 2500 ВИШів КНР [41].

Станом на 2017 р. капіталовкладення Китаю в розробку ШІ склали 48% світових (15,2 млрд. дол.), США – 38%. У 2023 р. у Пекіні відкрито технопарк ШІ (із фінансуванням у понад 2 млрд. дол.) із проблем надшвидкісної передачі великих обсягів інформації, «захмарних обчислювань» з метою впровадження результатів для підвищення боєздатності НВАК. Пекін приділяє велику увагу підготовці наукових кадрів в сфері ШІ, розширює мережу наукових закладів та дослідницьких центрів (лише у 2017–2018 рр. запроваджено відповідні заклади у 8 університетах). Згідно із схваленим Державною радою КНР «Національним планом розвитку штучного інтелекту», намічено до 2025 р. обігнати провідні держави в області ШІ, а до 2030 р. стати глобальним лідером в цій сфері, здійснювати воєнно-цивільну інтеграцію гібридного й ройового інтелекту [42].

Одночасно, в КНР запроваджено системою всеохоплюючого й жорсткого контролю за інформаційною діяльністю громадян. Ще у 1994 р. в КНР запровадили правову відповідальність за замах на національну комп'ютерну безпеку (відповідно до постанови Державної Ради КНР від 18 лютого 1994 р. «Про комп'ютерну безпеку інформаційних систем»). У 2003 р. впроваджено систему кіберзахисту і багаторівневу систему баз даних «Золотий щит», яка до 2006 р. охопила 100% Інтернет-простору Китаю за допомогою передових інформаційно-комунікаційних технологій, і відповідала за фільтрацію мережевого контенту відповідно до законодавства. З 2017 р. в країні відсутня анонімність в інтернет-мережах. Фільтрації піддаються ресурси західних мас-медіа – сайти BBC, CNN, ABC і CBS News, журнал «Time», сайти більшості американських університетів, пошукова система AltaVista тощо [18, с.74-75; 19].

Висновки. Концептуальна основа системи інформаційного впливу (протиборства) КНР увібрала елементи традиційної стратагемної воєнно-політичної та управлінської культури, конфуціанської цивілізаційної самобутності (при якій адаптована домарксистська теорія виступає радше оболонкою), положення сучасних теорій інформаційних війн («війн шостого покоління»), новітніх науково-технічних досягнень доби «інформаційного суспільства».

Управлінський механізм системи інформаційного впливу (ІВ) включає профільні координаційно-керівні органи КПК та вищих органів державного управління, що забезпечує належну міжвідомчу мобілізацію сил і ресурсів, включаючи науково-освітні; відомчі профільні вертикалі управління (передовсім – у Збройних силах, спецслужбах, у дипломатичному відомстві). По суті, створена міжвідомча система органів (сил) ІВ, при наявності відповідної відомчої спеціалізації.

Водночас у Збройних силах ІВ представлений окремими родами військ та органами, що спеціалізуються на інформаційно-психологічних операціях; мережево-кібернетичній боротьбі (при зростанні її пріоритетності);

радіоелектронній боротьбі. Дипломатичне відомство здебільшого спеціалізується на провадженні публічної (інформаційної) дипломатії.

Особливе значення надається контррозвідувальному, режимному, технічному захисту мереж інформації та інформаційно-когнітивної сфери суспільства в цілому, за що пріоритетно відповідають органи інформаційної діяльності спецслужб та правоохоронних органів.

Розвиток системи інформаційно-когнітивного й інформаційно-технічного впливу КНР на зарубіжну аудиторію спирається на фундаментальну (академічну) науку та систему вищої освіти, розгалужену й висококваліфіковану науково-аналітичну базу, мережу спеціальних дослідницьких центрів, неперервне підвищення кваліфікації кадрів, зокрема офіцерських. Відповідно, новітні випереджаючі техніко-технологічні досягнення слугують передумовою розвитку матеріально-технічної бази кібервійни, захисту власних мережевих систем, арсеналу радіоелектронної боротьби, систем управління й зв'язку тощо. Особлива увага приділяється розвитку ШІ, подальше поширення якого, за одностайною думкою спеціалістів у світі, радикально змінить контент й інструментарій інформаційної діяльності в цілому та ІІ зокрема.

Повчальним уроком з аналізу системи «м'якої сили» та публічної дипломатії КНР видається уникнення навязування зарубіжній аудиторії ідеологічно забарвлених наративів, натомість – активне формування привабливого іміджу держави через ознайомлення з її технологічними досягненнями, використання засобів художньої та народної культури, поширення національного мовно-культурного продукту, знань щодо національної історії, пам'яток філософсько-етичної думки тощо. Приклад Китаю свідчить, що захист (при активній ролі держави) національного культурного й морально-етичного середовища (цінностей) виступає серйозним запобіжником проти зовнішніх деструктивних (підривних) інформаційно-психологічних й ментальних впливів.

Список використаних джерел та літератури

1. Війни інформаційної епохи: міждисциплінарний дискурс: монографія /за ред. В.А. Кротюка. Харків: ФОП Федорко М.Ю., 2021. 558 с.
2. Веденєв Д., Семенюк О. Розвиток концептуальних поглядів на інформаційне протиборство як складову неконвенційних (гібридних) війн і конфліктів (2013–2023 рр.): монографія. Одеса : Олді+, 2024. 238 с.
3. Гребньов Г. Інформаційний аспект гібридної війни росії проти України. *Український інформаційний простір*. 2023. № 1. С. 107–118.
4. Кириченко Ю.В., Сергієнко Т.І., Сластін В.О. Інформаційні війни як інструмент гібридної агресії: український досвід. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2025. № 1. С.89–95.
5. Твердохліб Ю.М. Інформаційно-психологічні операції у російсько-українській гібридній війні. Дис... канд. політ. наук. 23.00.04. Чернівці, 2019. 220 с.
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України». Указ Президента України від 25 лютого 2017 р. №47/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>

7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України». Указ Президента України від 6 серпня 2021 р. № 447/2021. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#n7](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#n7)
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України». Указ Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021?find=1&text=%D0%B1%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B D#Text>
9. No armed conflict predicted between China and the US; Russia's position is clearly much closer to China's: *Russian ambassador*. 2021. URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202106/1225982.shtml>
10. Орлик В. «Біла книга з питань Європейської оборони – готовність 2030»: План розбудови Європейського оборонного потенціалу. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2025-03/az_bila-kniga-es_240325.pdf
11. Вєревкін Х. Приоритети воєнної політики ЄС на період до 2030 года. *Зарубежное военное обозрение*. 2025. № 6. С.3–13. URL: <https://znanium.ru/read?id=466366>
12. Бартош А. Мировой порядок новый, условия игры меняются. *Независимое военное обозрение*. 2023. 6 апреля. URL: https://nvo.ng.ru/nvo/2023-04-06/1_1231_concept.html
13. Китай в період реформ і відкритості :збірник наукових праць / За заг. ред.Н.Д. Городньої; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету. Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2021. 288 с.
14. П'ятирічний звіт про діяльність Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України» (2019-2023 рр.) / Заг. ред. д.і.н., проф., член-кор. НАН України Кудряченко А.І., відпов. ред. к.і.н., доц. Солошенко В.В.; упоряд. м.н.с. Лушак В.В. Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2023. 304 с.
15. Україна - Китай – 25 років співробітництва: результати та перспективи. «Один пояс, один шлях»: монографія / кер. авт. колективу і науковий редактор О.М. Олійник, Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2018. 392 с.
16. Ліпкан В.А., Яковець А.В. Геостратегія сучасного Китаю: монографія. Київ: В.А. Ліпкан, 2023. 384 с.
17. Бебик В.М. Інформаційне суспільство Китаю: мас-медіа, мережі, безпека. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3317
18. Копійка М. «Гостра сила» в стратегії інформаційної безпеки Китаю. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2020. № 1. С. 68–80.
19. Кучмій О.П. Стратегія інформаційної безпеки в статурі внутрішньої й зовнішньої політики КНР. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 102, ч.1. С. 158–171.
20. Кузьменко А. Квітневий-2009 саміт «Великої двадцятки»: особливості оперативної обстановки і сучасної державної політики Китайської Народної Республіки у сфері безпеки. URL: <http://www.justinian.com.ua/print.php?id=338>
21. Історія інформаційно-психологічного протидорства: Підручник / Я.М. Жарков, Л.Ф. Компанцева, В.В. Остроухов та інші. К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2012. 212 с.
22. Nuclear weapon modernization continues but the outlook for arms control is bleak: New SIPRI Yearbook out now. 2020. URL: <https://www.sipri.org/media/press-release/2020/nuclear-weapon-modernization-continues-outlook-arms-control-bleak-new-sipri-yearbook-out-now>
23. Xi given more power to wage war on Taiwan. URL: <https://asiatimes.com/2021/11/xi-given-more-power-to-wage-war-on-taiwan/>
24. Кировец А. Органы пропаганды и информационной войны КНР. *Зарубежное военное обозрение*. 2013. № 9. С. 28–33. URL:

- https://factmil.com/publ/strana/kitaj/organy_propagandy_i_informacionnoj_vojny_knr_2013/59-1-0-284
25. Qiao L., Wang X. *Unrestricted Warfare*. Beijing: PLA Literature and Arts Publishing House, February 1999. 228 p. URL: <https://www.oodaloop.com/documents/unrestricted.pdf>
 26. Данилюк О. Що таке правова війна і як вона ведеться? URL: <https://glavcom.ua/columns/odanylyuk/shcho-take-pravova-viyna-ta-yak-vona-vedetsya-376980.html>
 27. Кашин В., Тимофеев И. *Американо-китайские отношения: к новой холодной войне?* М.: Валдай, 2021. 36 с. URL: <https://ru.valdaiclub.com/a/reports/amerika-kitai-novaya-kholodnaya/>
 28. *Военная стратегия Китая в новую эру*. URL: <http://svop.ru/main/39088/>
 29. Гаврилов В. Китайская оборона уходит в инновационный отрыв. *Независимое военное обозрение*. 2017. 13 января. URL: https://nvo.ng.ru/forces/2017-01-13/8_932_china.html
 30. Вэйвэй Чжан. 5 причин успешности Китая. *Газета «2000»*. 2017. 4 июля. С. В5.
 31. Чан Р. И мечом, и словом. Подходы Китая к борьбе с терроризмом в информационно-коммуникационном пространстве. *Военно-промышленный курьер*. 2021. 26 октября. URL: <https://vpk-news.ru/articles/64395>
 32. Цзайци Лю. «Мягкая сила» в стратегии развития Китая. *Полис*. 2009. № 4. С. 149–156. URL: <https://www.politstudies.ru/article/4160>
 33. Веденеев Д.В. Особливості застосування Китаєм інструментарію «м'якої сили». *Китайська цивілізація: традиції та сучасність: матеріали XIV міжнародної наукової конференції, 5 листопада 2020 р.* К: Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 164–167.
 34. Jiang T. The Shift of China's Strategic Thinking on Cyberwarfare Since the 1990s. *Journal of China Political Science*. 2023. Vol. 28. P. 127–149. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11366-022-09813-3>
 35. Разумов Е. Кибервойска НОАК как составная часть национальной безопасности Китая. *Россия и АТР*. 2024. № 4. С. 47–59. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kibervoyska-noak-kak-sostavnaya-chast-natsionalnoy-bezopasnosti-kitaya>
 36. Інформаційна довідка щодо актуальних кіберзагроз (атак) в мережі Інтернет та дій провідних країн світу у сфері кібербезпеки за серпень 2020 року. К.: Національний університет оборони України, 2020. 11 с.
 37. Інформаційна довідка щодо актуальних кіберзагроз (атак) в мережі Інтернет та дій провідних країн світу у сфері кібербезпеки за травень 2021 року. К.: Національний університет оборони України, 2021. 40 с.
 38. Кашин В.Б., Кокошин А.А. О подходах руководства КНР и китайских силовых структур к противоборству в киберпространстве. *Военная мысль*. 2022. № 6. С. 119–127. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-podhodah-rukovodstva-krn-i-kitayskih-silovyh-struktur-k-protivoborstvu-v-kiberprostranstve>
 39. Западные страны обвиняют КНР за кибератаки Salt Typhoon. URL: https://t.me/s/poisk_mil
 40. Ерыкалин В., Кировец А. Военная наука Китая. *Зарубежное военное обозрение*. 2016. № 1. С. 13–14. URL: <http://opac.ntbminprom.ru/opac/index.php?url=/notices/index/IdNotice:523294/Source:default>
 41. Кошкин Р. Интеллект, непонятный компартии. *Военно-промышленный курьер*. 2021. 23 марта. URL: <https://www.vpk-news.ru/articles/61377>
 42. Башкиров Н. Мировое соперничество в сфере технологий искусственного интеллекта. *Зарубежное военное обозрение*. 2021. № 11. С. 15–23. URL: https://factmil.com/publ/strana/kitaj/mirovoe_sopernichestvo_v_sfere_tekhnologij_iskusstvenno_intellekta_2021/59-1-0-1919

References

1. Krotiyuk, V.A. (ed) (2021). *Vyiny informatsiyanoi epokhy: mizhdystsyplinarynyy dyskurs: monohrafiya*. Kharkiv: FOP Fedorko M.YU. [In Ukrainian].
2. Vyedyenyeyev, D., Semenyuk, O. (2024). *Rozvytok kontseptual'nykh pohlyadiv na informatsiyne protyborstvo yak skladovu nekonventsinykh (hibrydnykh) viyn i konfliktiv (2013–2023 rr.): monohrafiya*. Odesa: Oldi+. [In Ukrainian].
3. Hrebn'ov, H. (2023). Informatsiyyny aspekt hibrydnoyi viyny rosiyi proty Ukrayiny. *Ukrayins'ky informatsiyyny prostir*, 1, pp. 107–118. [In Ukrainian].
4. Kyrychenko, YU.V., Serhiyenko, T.I., Slastin, V.O. (2025). Informatsiyni viyny yak instrument hibrydnoyi ahresiyi: ukrayins'ky dosvid. *Visnyk NTUU "KPI". Politolohiya. Sotsiolohiya. Pravo*, 1, pp. 89–95. [In Ukrainian].
5. Tverdokhlib, Yu.M. (2019). *Informatsiyno-psykholohichni operatsiyi u rosiys'ko-ukrayins'kiy hibrydnyy viyni*. Dys... kand. polit. nauk. 23.00.04. Chernivtsi. [In Ukrainian].
6. *Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny vid 29 hrudnya 2016 roku "Pro Doktrynu informatsiyanoi bezpeky Ukrayiny"*. Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 25 lyutoho 2017 r. № 47/2017. [Online]. Available from: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374> [In Ukrainian].
7. *Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny vid 14 travnya 2021 roku "Pro Stratehiyu kiberbezpeky Ukrayiny"*. Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 6 serpnya 2021 r. № 447/2021. [Online]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#n7> [In Ukrainian].
8. *Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny vid 25 bereznya 2021 roku "Pro Stratehiyu voyennoyi bezpeky Ukrayiny"*. Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 25 bereznya 2021 roku № 121/2021. [Online]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021?find=1&text=%D0%B1%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%BD#Text> [In Ukrainian].
9. No armed conflict predicted between China and the US; Russia's position is clearly much closer to China's. (2021). *Russian ambassador*. [Online]. Available from: <https://www.globaltimes.cn/page/202106/1225982.shtml> [In English].
10. Orlyk, V. (2025). "Bila knyha z pytan' Yevropeys'koyi oborony – hotovnist' 2030". *Plan rozbudovy Yevropeys'koho oboronnoho potentsialu*. [Online]. Available from: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2025-03/az_bila-knyha-es_240325.pdf [In Ukrainian].
11. Verevkin, Kh. (2025). *Prioritety voyennoy politiki YES na period do 2030 goda. Zarubezhnoye voyennoye obozreniye*, 6, s. 3–13. [Online]. Available from: <https://znanium.ru/read?id=466366> [In Russian].
12. Bartosh, A. (2023, 6 aprelya). *Miroporyadok novyy, usloviya igry menyayutsya. Nezavisimoye voyennoye obozreniye*. [Online]. Available from: https://nvo.ng.ru/nvo/2023-04-06/1_1231_concept.html [In Russian].
13. Horodnya, N.D. (ed) (2021). *Kytay v period reform i vidkrytosti :zbirnyk naukovykh prats'*. Kyiv: DU "Instytut vsesvitn'oyi istoriyi NAN Ukrayiny". [In Ukrainian].
14. Kudryachenko, A.I. (ed) (2023). *P'yatyrichnyy zvit pro diyal'nist' Derzhavnoyi ustanovy "Instytut vsesvitn'oyi istoriyi NAN Ukrayiny" (2019-2023 rr.)*. Kyiv: DU "Instytut vsesvitn'oyi istoriyi NAN Ukrayiny". [In Ukrainian].
15. Oliynyk, O.M. (ed) (2018). *Ukrayina - Kytay – 25 rokiv spivrobotnystva: rezul'taty ta perspektyvy. "Odyn poyas, odyn shlyakh": monohrafiya*. Kyiv: DU "Instytut vsesvitn'oyi istoriyi NAN Ukrayiny". [In Ukrainian].
16. Lipkan, V.A., Yakovets', A.V. (2023). *Heostratehiya suchasnoho Kytayu: monohrafiya*. Kyiv: V.A. Lipkan. [In Ukrainian].
17. Bebyk, V.M. (2018). *Informatsiyne suspil'stvo Kytayu: mas-media, merezhi, bezpeka*. [Online]. Available from: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3317 [In Ukrainian].

18. Kopyyka, M. (2020). "Hostra syla" v stratehii informatsiynoyi bezpeky Kytayu. *Mizhnarodni vidnosyny, suspil'ni komunikatsiyi ta rehional'ni studiyi*, 1, s. 68–80. [In Ukrainian].
19. Kuchmiy, O.P. (2011). Stratehiya informatsiynoyi bezpeky v stakturi vnutrishn'oyi y zovnishn'oyi polityky KNR. *Aktual'ni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, Vyp. 102, ch. 1, s. 158–171. [In Ukrainian].
20. Kuz'menko, A. (2009). *Kvitnevyy-2009 samit "Velykoyi dvadtsyatky": osoblyvosti operatyvnoyi obstanovky i suchasnoyi derzhavnoyi polityky Kytays'koyi Narodnoyi Respubliky u sferi bezpeky*. [Online]. Available from: <http://www.justinian.com.ua/print.php?id=338> [In Ukrainian].
21. Zharkov, Ya.M., Kompantseva, L.F., Ostroukhov, V.V. (2012). *Istoriya informatsiynopsykholohichnoho protyborstva: Pidruchnyk*. Kyiv: ZAT "VIPOL". [In Ukrainian].
22. *Nuclear weapon modernization continues but the outlook for arms control is bleak*. New SIPRI Yearbook out now. (2020). [Online]. Available from: <https://www.sipri.org/media/press-release/2020/nuclear-weapon-modernization-continues-outlook-arms-control-bleak-new-sipri-yearbook-out-now> [In English].
23. *Xi given more power to wage war on Taiwan*. (2021). [Online]. Available from: <https://asiatimes.com/2021/11/xi-given-more-power-to-wage-war-on-taiwan/> [In English].
24. Kirovets, A. (2013). Organy propagandy i informatsionnoy voyny KNR. *Zarubezhnoye voyennoye obozreniye*, 9, s. 28–33. [Online]. Available from: https://factmil.com/publ/strana/kitaj/organy_propagandy_i_informacionnoj_vojny_knr_2013/59-1-0-284 [In Russian].
25. Qiao, L., Wang, X. (1999). *Unrestricted Warfare*. Beijing: PLA Literature and Arts Publishing House. [Online]. Available from: <https://www.oodalooop.com/documents/unrestricted.pdf> [In English].
26. Danylyuk, O. (2016). *Shcho take pravova viyna i yak vona vedet'sya?* [Online]. Available from: <https://glavcom.ua/columns/odanylyuk/shcho-take-pravova-viyna-ta-yak-vona-vedetsya-376980.html> [In Ukrainian].
27. Kashin, V., Timofeyev, I. (2021). *Amerikano-kitayskiye otnosheniya: k novoy kholodnoy voyne?* Moskva: Valdai. [Online]. Available from: <https://ru.valdaiclub.com/a/reports/amerika-kitainovaya-kholodnaya/> [In Russian].
28. *Voyennaya strategiya Kitaya v novuyu eru* (2019). [Online]. Available from: <http://svop.ru/main/39088/> [In Russian].
29. Gavrilov, V. (2017). Kitayskaya oborona ukhodit v innovatsionnyy otryv. *Nezavisimoye voyennoye obozreniye*, 13 yanvarya. [Online]. Available from: https://nvo.ng.ru/forces/2017-01-13/8_932_china.html [In Russian].
30. Veyvey Chzhan. (2017). 5 prichin uspehnosti Kitaya. *Gazeta «2000»*, iyulya. S. V5. [In Russian].
31. Chan, R. (2021). I mechom, i slovom. Podkhody Kitaya k bor'be s terrorizmom v informatsionno-kommunikatsionnom prostranstve. *Voyenno-promyshlennyi kur'yer*, 26 oktyabrya. [Online]. Available from: <https://vpk-news.ru/articles/64395> [In Russian].
32. Tszaytsi Lyu. (2009). "Myagkaya sila" v strategii razvitiya Kitaya. *Polis*, 4, s. 149–156. [Online]. Available from: <https://www.politstudies.ru/article/4160> [In Russian].
33. Vyedyenyeyev, D.V. (2020). Osoblyvosti zastosuvannya Kytayem instrumentariyu "m'yakoyi syly". *Kytays'ka tsyvilizatsiya: tradytsiyi ta suchasnist'*: materialy XIV mizhnarodnoyi naukovoï konferentsiyi, 5 lystopada 2020 r. Kyiv: Vydavnychyy dim "Hel'vetyka", ss. 164–167. [In Ukrainian].
34. Jiang, T. (2023). The Shift of China's Strategic Thinking on Cyberwarfare Since the 1990s. *Journal of China Political Science*, Vol. 28. pp. 127–149. [Online]. Available from: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11366-022-09813-3> [In English].
35. Razumov, Ye. (2024). Kibervoyska NOAK kak sostavnaya chast' natsional'noy bezopasnosti Kitaya. *Rossiya i ATR*, 4, s. 47–59. [Online]. Available from:

- <https://cyberleninka.ru/article/n/kibervoyska-noak-kak-sostavnaya-chast-natsionalnoy-bezopasnosti-kitaya> [In Russian].
36. *Informatsiyana dovidka shchodo aktual'nykh kiberzahroz (atak) v merezhi Internet ta diy providnykh krayin svitu u sferi kiberbezpeky za serpen' 2020 roku.* (2020). Kyiv: Natsional'nyy universytet oborony Ukrainy. [In Ukrainian].
 37. *Informatsiyana dovidka shchodo aktual'nykh kiberzahroz (atak) v merezhi Internet ta diy providnykh krayin svitu u sferi kiberbezpeky za traven' 2021 roku.* (2021). Kyiv: Natsional'nyy universytet oborony Ukrainy. [In Ukrainian].
 38. Kashin, V.B., Kokoshin, A.A. (2022). O podkhodakh rukovodstva KNR i kitays'kikh silovykh struktur k protivoborstvu v kiberprostranstve. *Voyennaya mysl'*, 6, s. 119–127. [Online]. Available from: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-podhodah-rukovodstva-knr-i-kitayskih-silovyh-struktur-k-protivoborstvu-v-kiberprostranstve> [In Russian].
 39. *Zapadnyye strany obvinyayut KNR za kiberataki Salt Typhoon.* (2025). [Online]. Available from: https://t.me/s/poisk_mil [In Russian].
 40. Yerykalin, V., Kirovets, A. (2016). *Voyennaya nauka Kitaya. Zarubezhnoye voyennoye obozreniye*, 1, s. 13–14. [Online]. Available from: <http://opac.ntbminprom.ru/opac/index.php?url=/notices/index/IdNotice:523294/> Source:default [In Russian].
 41. Koshkin, R. (2021). Intellect, neponyatnyy kompartii. *Voyenno-promyshlennyy kur'yer*, 23 marta. [Online]. Available from: <https://www.vpk-news.ru/articles/61377> [In Russian].
 42. Bashkirov, N. (2021). Mirovoye sopernichestvo v sfere tekhnologiy iskusstvennogo intellekta. *Zarubezhnoye voyennoye obozreniye*, 11, s. 15–23. [Online]. Available from: https://factmil.com/publ/strana/kitaj/mirovoe_sopernichestvo_v_sfere_tekhnologij_iskusstvennog_o_intellekta_2021/59-1-0-1919 [In Russian].

Kostylieva S., Viedenieziev D. Formation of the System of Information Influence by China as a Component of the Strategy of Unconventional Conflict (End of the 20th – First Quarter of the 21st Century): Civilizational Features, Scientific and Conceptual Principles, Infrastructure.

The article is devoted to the disclosure of the process of formation, conceptual principles and organizational and functional structure of the state system of information (information and psychological) influence (confrontation) as a component of the national military-political and security organization and an instrument for ensuring the strategic interests of the PRC in the international arena. The formation of the state system of information influence (including information confrontation) is considered by the authors in the context of the features of the new military-political course to establish China's leading role in the Asia-Pacific region, assert the right to its own model of socio-economic structure and preserve cultural and civilizational identity.

Attention is paid to the influence of traditional strategic culture and mental characteristics of Chinese civilization on the content, forms and methods of information activity for a foreign audience. The interdepartmental organizational and functional system of state bodies for the organization and scientific and analytical support of information influence, the mechanism for its management, is covered in detail. The relevant bodies and institutions for information-psychological and cyber warfare within the People's Liberation Army of China, the Ministry of State Security, the system of institutions for cultural diplomacy and "soft power" of the PRC are considered. Separately, the energetic development of bodies, forms and methods of cyber warfare, cyber espionage, and offensive actions in network systems is discussed.

This concerns the introduction in the PRC of a system of comprehensive and strict control over the information activities of citizens. It is proved that the development of the system of information-cognitive and information-technical influence of the PRC on a foreign audience is based on fundamental (academic) science and the system of higher education, an extensive and highly qualified

scientific and analytical base, a network of special research centers, and continuous professional development of personnel.

Keywords: *People's Republic of China, unconventional strategies, hybrid warfare, information confrontation, public diplomacy, cyber warfare.*